

Financováno
Evropskou unií

Operační program Zaměstnanost plus

PŘEDBĚŽNÉ HODNOCENÍ VYUŽITÍ FINANČNÍHO NÁSTROJE PRO BUDOVÁNÍ DĚTSKÝCH SKUPIN V RÁMCI OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST PLUS

Datum zpracování: 16. 4. 2025
Počet stran 30

Obsah

1	DEFINICE POUŽITÝCH POJMŮ A ZKRATEK.....	3
2	MANAŽERSKÉ SHRnutí.....	4
3	METODICKÝ POSTUP PŘI PŘÍPRAVĚ HODNOCENÍ	6
3.1	Dotazníkové šetření	6
3.1.1	Budování nových dětských skupin.....	7
3.1.2	Zkušenosti poskytovatelů služeb s různými formami financování	9
3.1.3	Zhodnocení finančního nástroje v podobě zvýhodněného úvěru	10
3.1.4	Dodatečný komentář	14
4	ZHODNOCENÍ STÁVAJÍCÍ SITUACE V OBLASTI BUDOVÁNÍ DĚTSKÝCH SKUPIN.....	15
4.1	Úvod do problematiky dětských skupin	15
4.2	Potřeba kapacit předškolní péče	15
4.3	Podpora vzniku nových kapacit ze strany státu.....	16
4.4	Tržní selhání a identifikace finanční mezery, kterou nepokryje dotační podpora	18
5	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA A PARAMETRY FINANČNÍHO NÁSTROJE	20
5.1	Odůvodnění zavedení finančního nástroje v oblasti služeb péče o děti.....	20
5.2	Popis struktury finančního nástroje	21
5.3	Navrhovaná výše příspěvku z programu na finanční nástroj a odhadovaný aktivační účinek	21
5.4	Způsob implementace finančního nástroje.....	22
5.5	Předpokládané parametry finančního produktu.....	23
5.6	Komplementarita s plánovanými dotačními výzvami v OPZ+ a příspěvkem na provoz dětské skupiny.....	24
6	INVESTIČNÍ STRATEGIE.....	26
7	ZDROJE INFORMACÍ A DAT	30

1 Definice použitých pojmů a zkratek

Pojem	Vymezení
DS	Dětská skupina
EDS	Evidence dětských skupin
ESF (+)	Evropský sociální fond (+)
FN	Finanční nástroj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NPO	Národní plán obnovy, komponenta 3.3 v odpovědnosti MPSV
NRB	Národní rozvojová banka
Obecné nařízení	NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky
OPZ	Operačního programu Zaměstnanost
OPZ+	Operační program Zaměstnanost plus
Poskytovatel služby	Subjekt, který poskytuje službu péče o dítě v dětské skupině dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ŘO	Řídící orgán
Zákon o dětských skupinách	Zákon č. 247/2014 Sb., zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů

2 Manažerské shrnutí

Řídící orgán Operačního programu Zaměstnanost plus navrhuje zavést nový finanční nástroj v podobě zvýhodněných úvěrů na budování dětských skupin. Tento krok doplňuje dosavadní čistě dotační podporu a má za cíl rozšířit dostupnost péče o děti v ČR.

Česká republika se dlouhodobě potýká s nedostatečnou kapacitou zařízení péče o děti (zejména do 3 let věku), což ji staví mezi země EU s nejnižším podílem dětí mladších tří let zapsaných do zařízení formální péče. Tento nedostatek komplikuje rodičům, zejména ženám, návrat na trh práce.

Dotační výzvy v minulosti vyvolávaly vysoký zájem žadatelů a dostupné finanční prostředky byly vyčerpány velmi rychle. Méně zkušení žadatelé a prvožadatelé tak často neměli šanci na úspěch, což vedlo k tomu, že řada projektů nakonec nebyla realizována.

Na základě těchto zkušeností se ŘO OPZ+ rozhodl přehodnotit systém podpory a zavést i návratnou formu financování. Tento krok zároveň reaguje na požadavek Evropské komise, která podporuje širší využívání návratných finančních nástrojů, protože umožňují financovat více projektů v delším časovém horizontu.

Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin bylo zpracováno jako komplexní analytický podklad pro potřeby ŘO OPZ+. Na základě jeho závěrů budou nastaveny parametry návratné formy podpory v oblasti služeb péče o děti.

Finanční nástroj se zavádí v rámci specifického cíle 1.2 c) programu OPZ+, jehož záměrem je *prosazovat genderově vyváženou účast na trhu práce, rovné pracovní podmínky a lepší rovnováhu mezi prací a osobním životem, mimo jiné prostřednictvím přístupu k cenově dostupné péči o děti a péči o závislé osoby*. Tato oblast vykazuje potenciál pro zavedení finančního nástroje.

Povinnost zpracovat předběžné hodnocení před spuštěním finančního nástroje vychází z článku 58 odst. 3 obecného nařízení. Dokument obsahuje všechny povinné prvky:

- navrhovanou výši příspěvku z programu na finanční nástroj a odhadovaný aktivační účinek společně se stručným odůvodněním;
- navrhované finanční produkty, které mají být nabízeny;
- navrhovanou cílovou skupinu konečných příjemců;
- očekávané přispění finančního nástroje k dosažení specifického cíle.

Předběžné hodnocení, zejména část Investiční strategie, je důležitým podkladem pro vyjednávání o podobě finančního nástroje s jeho budoucím správcem.

Podstatnou součástí hodnocení je realizované dotazníkové šetření mezi poskytovateli služby péče o děti (dále jen „poskytovatel služby“), kterým ŘO zjišťoval jejich zkušenosti s návratnou formou podpory a také jejich názor na předpokládané parametry finančního nástroje.

Předmětem dokumentu jsou zejména tyto klíčové body:

- zhodnocení dosažených výsledků prostřednictvím dotačních výzev OPZ+ a NPO v kontextu cílů, které by měla ČR v oblasti služeb péče o děti do tří let plnit;
- analýza stávajícího stavu a budoucích potřeb v oblasti služeb péče o děti;
- identifikace mezery ve financování vzniku dětských skupin;
- odůvodnění zavedení finančního nástroje;
- popis struktury a parametrů navrhovaného nástroje;

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 4 z 30	

- způsob implementace finančního nástroje včetně popisu volby jeho správce;
- navrhovaná investiční strategie.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že většina poskytovatelů služeb vnímá navržený nástroj jako využitelnou formu financování pro vznik dětských skupin a jeho zamýšlené parametry jako vyhovující nebo částečně vyhovující.

Analýza a dotazníkové šetření potvrdily, že budování dětských skupin vyžaduje výrazné finanční zdroje, které nelze plně pokrýt dostupnými dotacemi ani externím financováním. Poskytovatelé služeb často nemají možnost získat komerční bankovní úvěry, což vede k tržnímu selhání a omezuje rozvoj těchto zařízení.

Tato zjištění dokládají, že je nezbytné provést systémovou změnu v podpoře budování dětských skupin. Navrhovaný přístup kombinuje cílenou dotační podporu v regionech, které vykazují nejvyšší potřebu budování dětských skupin, s finančním nástrojem dostupným na celém území ČR. Změna ve způsobu poskytování podpory přispěje k rozšíření dostupné péče o děti, což je klíčové pro podporu zaměstnanosti pečujících osob, zejména žen. Zároveň umožní lepší sladování pracovního a soukromého života rodin.

Zavedení nové formy podpory umožní:

- vznik až o 6 000 míst více, než by bylo možné cestou klasických dotací;
- přístup většího počtu poskytovatelů služby k podpoře;
- možnost finanční podpory také pro neúspěšné žadatele z dotačních výzev;
- kontinuální přijímání žádostí o úvěr v průběhu kalendářního roku a až do konce roku 2029;
- opakované využití navrácených prostředků z úvěrů pro další žadatele.

Finanční nástroj představuje možnost vytvořit **dlouhodobý nástroj pro financování vzniku dětských skupin** ze zdrojů EU, který bude fungovat napříč programovými obdobími.

3 Metodický postup při přípravě hodnocení

Na základě zkušeností s přípravou předběžného hodnocení využití finančního nástroje pro oblast sociálního podnikání a s ohledem na rozsáhlé znalosti a data k podpoře budování dětských skupin na úrovni MPSV, zajistil ŘO zpracování předběžného hodnocení pro oblast služeb péče o děti interními kapacitami bez zapojení externího dodavatele.

Výsledná podoba hodnocení reflektuje jednak požadavky na jeho obsah stanovené obecným nařízením a také praktické potřeby, které jsou pro ŘO nezbytné při správné volbě typu FN, jeho parametrů a pro nastavení vhodné implementační struktury. Za tímto účelem byly realizovány rešerše dostupných dat a informací týkajících se oblasti služeb péče o děti a byla provedena analýza výsledků, které přinesla dosavadní podpora budování dětských skupin v OPZ+ a NPO. Zásadní částí předběžného hodnocení byla realizace dotazníkového šetření mezi poskytovateli služeb.

Pokud vyvstane potřeba závěry tohoto hodnocení přezkoumat, případně doplnit, bude provedena aktualizace dokumentu. Příkladem takových situací jsou zásadní změny v oblasti služeb péče o děti, které by měly být promítnuty také do nastavení návratné formy podpory, aby její podoba odpovídala reálným požadavkům na financování vzniku dětských skupin. Přezkoumat platnost závěrů hodnocení je vhodné také ve chvíli, kdy se uvažuje o pokračování této formy podpory v navazujícím programovém období.

3.1 Dotazníkové šetření

Pro účely předběžného hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin bylo zvoleno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo ověřit nastavení tohoto nástroje primárně u poskytovatelů služeb.

Cílovou skupinu tak tvořili (i) **poskytovatelé služeb, kteří již provozují alespoň jedno registrované zařízení**, a (ii) **neúspěšní žadatelé z výzev k podání žádosti o podporu č. 49¹ či 61² OPZ+** na vybudování dětských skupin, případně zájemci o navazující výzvu. Pro každou skupinu respondentů byl vytvořen samostatný dotazník s otázkami přizpůsobenými jejich specifickým zkušenostem.

Dotazník pro poskytovatele služeb byl rozeslán celkem 989 respondentům. Dotazník byl vyplňován vždy za jednu kontaktní osobu, respektive jednoho poskytovatele služeb, a to bez ohledu na počet registrovaných dětských skupin. Celkem bylo v termínu 17. 2. - 7. 3. 2025 vyplněno 538 dotazníků, což **odpovídá návratnosti 54 %**.

Z hlediska právní formy poskytovatelů služeb, kteří vyplnili dotazník, tvořily tři čtvrtiny zástupci nestátních neziskových organizací. Druhou nejčastěji zastoupenou kategorií byly obce, kraje a organizační složky státu (13 %), následované příspěvkovými organizacemi státu či územních samosprávných celků (10 %).

¹ <https://www.esfcr.cz/vyzva-049-opz-plus>

² <https://www.esfcr.cz/vyzva-061-opz-plus>

Tabulka 1: Právní forma poskytovatelů služeb

	Počet	Podíl
Nestátní neziskové organizace	397	74 %
Obce, kraje a organizační složky státu	70	13 %
Příspěvkové organizace státu či územních samosprávných celků	51	10 %
Obchodní společnosti	11	2 %
Škola, vzdělávací či výzkumná instituce	3	0,6 %
OSVČ	3	0,6 %
Fyzická osoba nepodnikající	2	0,4 %

N = 537

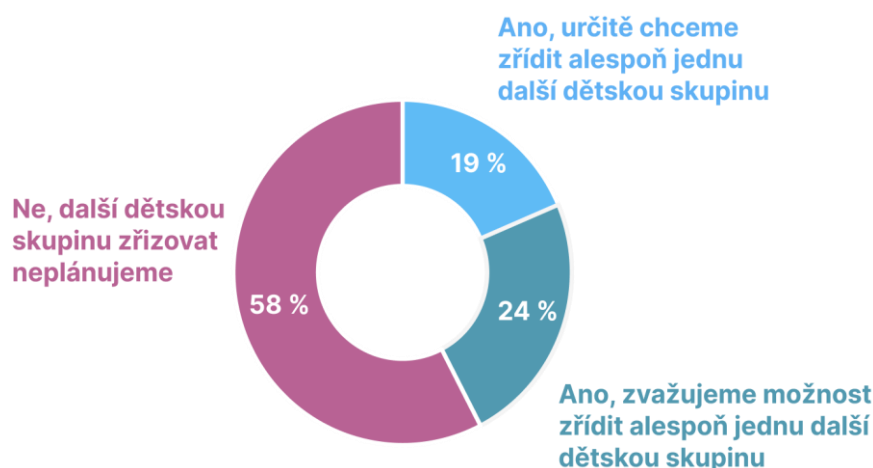
Dotazník pro neúspěšné žadatele a potenciální zájemce byl rozeslán 34 respondentům, z nichž 10 dotazník vyplnilo, což představuje **návratnost 29 %**. Pro vyhodnocení nastavení nástroje je primární důraz kladen na výsledky dotazníkového šetření mezi poskytovateli služeb. Důvodem je skutečnost, že tyto subjekty již DS provozují a mají tedy relevantní zkušenost a představu, zda existuje potenciál pro financování prostřednictvím úvěru. Výsledky dotazníku pro neúspěšné žadatele a zájemce **slouží jako textové doplnění hlavních zjištění**, což je dáno mj. i nízkým počtem respondentů.

3.1.1 Budování nových dětských skupin

V dotazníkovém šetření bylo zjišťováno, zda mají respondenti v plánu v následujících dvou až třech letech zřízovat další dětskou skupinu či skupiny (viz Graf 1). **O zřízení alespoň jedné dětské skupiny uvažuje necelá čtvrtina poskytovatelů služeb (24 %), 19 % chce zřídit dětskou skupinu určitě.** Více jak polovina poskytovatelů služeb (58 %) uvedla, že v tomto časovém horizontu další dětskou skupinu zřízovat neplánuje.

Ve skupině neúspěšných žadatelů zvažuje nebo určitě chce v následujících 2-3 letech zřídit dětskou skupinu většina respondentů (9 z 10). Pouze jeden neúspěšný žadatel o podporu uvedl, že dětskou skupinu zřízovat neplánuje.

Graf 1: Poměr poskytovatelů služeb plánujících zřízení dětských skupin

N=538

Většina poskytovatelů služeb (65 %), kteří **zvažují možnost zřízení dětské skupiny v následujících 2-3 letech, plánuje zřídit jednu DS**. Dvě až tři skupiny má zájem zřídit necelá třetina (30 %).

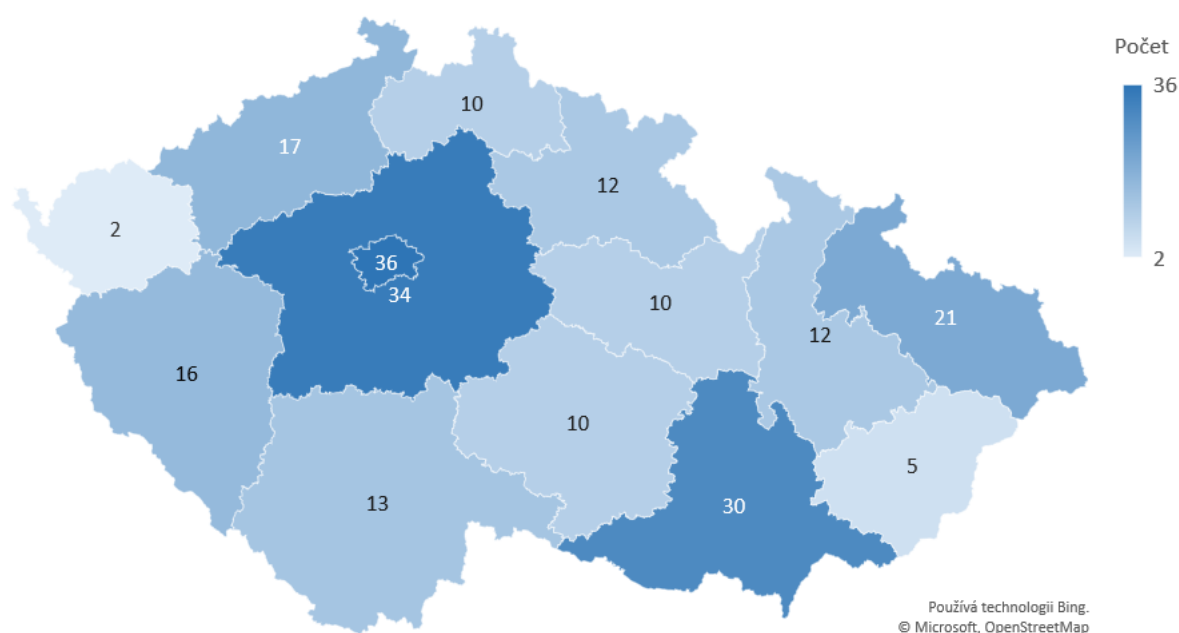
Tabulka 2: Plánovaný počet zřizovaných DS

Počet dětských skupin	Počet odpovědí	Podíl odpovědí
1	148	65 %
2-3	68	30 %
4-5	7	3 %
Jiné	5	2 %

N=228

Pokud se podíváme na geografické rozložení, tak je patrné, že **nejvíce zájemců o zřízení dětské skupiny mezi aktuálními poskytovateli služeb je v Praze (36), ve Středočeském kraji (34) a v Jihomoravském kraji (30)**. Naopak nejméně jich je v Karlovarském (2) a Zlínském kraji (5).

Mapa 1: Poskytovatelé služeb plánující zřizovat DS dle kraje (absol. počty)

N=228

3.1.2 Zkušenosti poskytovatelů služeb s různými formami financování

Dotazník se rovněž zaměřil na zkušenosti poskytovatelů služeb s financováním projektů na budování a provoz dětských skupin.

Tři čtvrtiny respondentů (75 %) mají zkušenosti s dotacemi z Evropských fondů, zatímco tři pětiny (60 %) využívají k financování vlastní prostředky. Zkušenost s finanční podporou od krajů a obcí uvedlo 16 % respondentů. **S běžnými či zvýhodněnými bankovními úvěry se setkalo 8 % respondentů**, přičemž v této otázce zohledňovali i případy, kdy o úvěr žádali, ale nebyli úspěšní.

Tabulka 3: Formy financování

	Počet odpovědí	Podíl odpovědí
Dotace z Evropských fondů	400	75 %
Vlastní finanční prostředky	323	60 %
Finanční podpora kraje či obce	84	16 %
Sponzorský dar	61	11 %
Běžné bankovní úvěry	39	7 %
Zvýhodněné bankovní úvěry (např. mírnější požadavky na zajištění, nižší úroková sazba)	4	1 %
Jiné	26	5 %

N=538

Celkem 41 respondentů odpovědělo na otázku týkající se dostupnosti bankovních úvěrů. Výsledky ukazují, že většina (90 %) z nich vnímá úvěry jako obtížně dostupné – **12 respondentů je označilo za „spíše obtížně dostupné“ a 25 za „velmi obtížně dostupné“**.

Tabulka 4: Dostupnost bankovních úvěrů

	Počet odpovědí
Velmi snadno dostupné	1
Spíše snadno dostupné	3
Spíše obtížně dostupné	12
Velmi obtížně dostupné	25

N=41

Úvěrové podmínky u bankovních úvěrů (využitých i nevyužitých) se mezi respondenty značně lišily. Nejnížší uváděná RPSN se pohybovala v rozmezí 1,69–2,5 %, u vyšších hodnot se objevila RPSN mezi 6–7 %, přičemž někteří respondenti uvedli i hodnoty 10 % či 18,95 %.

I doba splatnosti nabízených úvěrů se mezi respondenty výrazně lišila. Nejkratší doba splatnosti byla 5 měsíců, zatímco nejdelší uvedená dosahovala 240 měsíců. Častěji se však objevovaly hodnoty mezi 60 a 120 měsíci.

Většina respondentů uvedla, že jim odklad splátek nebyl nabídnut. Dva respondenti měli možnost odložit splátky o 3 měsíce, jeden o 12 měsíců a další respondent až o 2 roky. Pokud jde o zajištění úvěru, nejčastěji bylo požadováno zajištění směnkou, často doplněné ručením nemovitostí.

3.1.3 Zhodnocení finančního nástroje v podobě zvýhodněného úvěru

Další část dotazníku byla zaměřena na poskytovatele služeb, kteří plánují zřizovat další dětskou skupinu. V této části bylo hodnoceno nastavení parametrů finančního nástroje v podobě zvýhodněného úvěru.

První z otázek se týkala hodnocení zamýšlených parametrů tohoto nástroje. Respondentům byla v dotazníku představena zamýšlená podoba nástroje včetně všech vymezení základních parametrů (nízký nebo nulový úrok, možný odklad splátek, částečné odpuštění splátek, průměrná výše měsíčních splátek, zajištění úvěru směnkou).

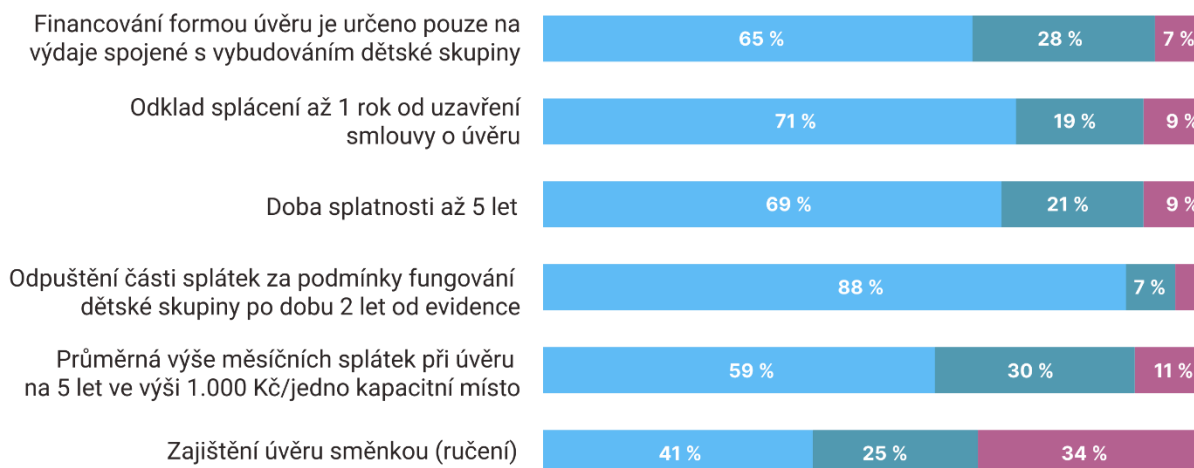
Skupina respondentů z řad poskytovatelů služeb, kteří plánují do budoucna zřídit další dětské skupiny, označila za **nejvíce vyhovující aspekt (vyhovující pro 88 % respondentů, částečně vyhovující pro 7 % respondentů) odpuštění části splátek za podmínky fungování dětské skupiny po dobu 2 let od evidence. Pro 34 % respondentů je nejméně vyhovujícím parametrem úvěru požadavek na zajištění úvěru směnkou**, pro 41 % je tento parametr plně vyhovující. Ostatní parametry, tedy financování pouze vybudování DS, odklad splácení až na 1 rok, doba splatnosti až 5 let a průměrná výše splátek tisíc korun za jedno kapacitní místo, byly hodnoceny velmi podobně. Přibližně tři pětiny (59 až 71 %) respondentů považuje tyto parametry za vyhovující, cca čtvrtina (19 až 30 %) za částečně vyhovující a zbylých přibližně 10 % za nevyhovující. **Z hodnocení parametrů finančního nástroje**

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 10 z 30	

vyplynulo, že poskytovatelé služeb vnímají jednotlivé aspekty finančního nástroje primárně jako vyhovující či částečně vyhovující.

Graf 2: Hodnocení zamýšlených parametrů zvýhodněného úvěru poskytovateli služeb, kteří plánují zřízovat další dětskou skupinu

■ Vyhovující ■ Částečně vyhovující ■ Nevhovující

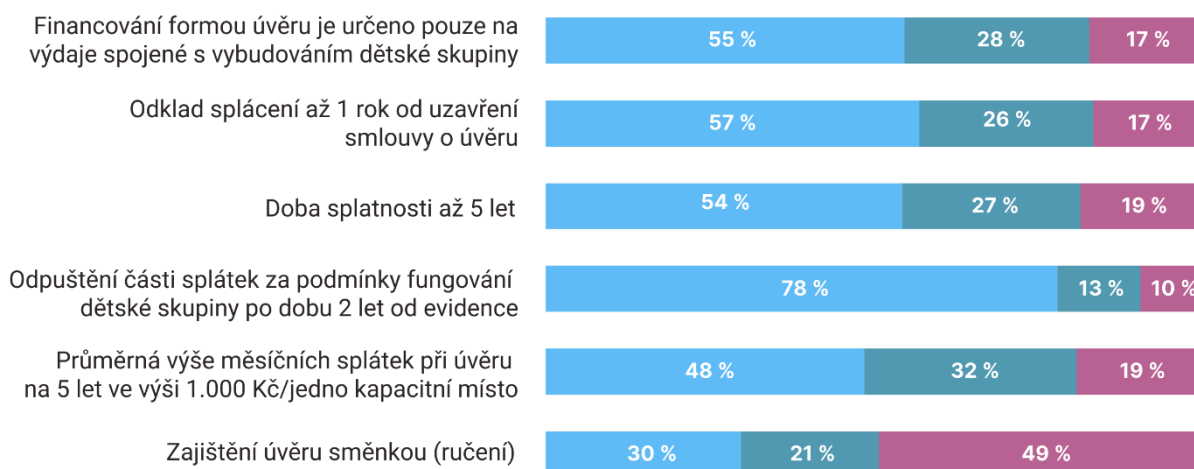

N=228

O posouzení parametrů finančního nástroje byli požádáni také respondenti, kteří aktuálně neuvažují o zřízení další DS. Cílem bylo získat zpětnou vazbu od subjektů, které mají zkušenost s financováním vzniku DS. U těchto poskytovatelů služeb je patrné obdobné rozložení odpovědí u jednotlivých parametrů finančního nástroje. Nejvíce vyhovujícím aspektem je pro ně možnost odpuštění části splátek za podmínky fungování dětské skupiny po dobu dvou let od její evidence, zatímco nejméně vyhovujícím aspektem je směnečné ručení. Ve srovnání s první skupinou respondentů je však patrný nárůst negativních hodnocení, zejména v případě požadavku na zajištění úvěru směnkou. **I tato skupina respondentů však vnímá jednotlivé aspekty finančního nástroje primárně jako vyhovující či částečně vyhovující.**

Graf 3: Hodnocení zamýšlených parametrů zvýhodněného úvěru poskytovateli služeb, kteří neplánují zřizovat další dětskou skupinu

■ **Vyhovující** ■ **Částečně vyhovující** ■ **Nevyhovující**

N=310

Dále měli poskytovatelé služeb plánující zřizovat další dětské skupiny vybrat, který z parametrů, jež v předchozí otázce označili za nevyhovující, považují za nejproblematictější. **Více než tři čtvrtiny (76 %, tj. 65 respondentů) označily za nejproblematictější zajištění úvěru směnkou.** Shodně osm dotazovaných chápe jako největší problém nastavení výše měsíčních splátek a využitelnost úvěru pouze na výdaje spojené s vybudováním dětské skupiny. Tři, respektive dva, respondenti pak za nejproblematictější parametr označili odložení splácení až na jeden rok od uzavření smlouvy, respektive maximálně pětiletou dobu splatnosti.

Tabulka 5: Nejproblematictější parametry zvýhodněného úvěru

	Počet odpovědí
Zajištění úvěru směnkou	65
Průměrná výše měsíčních splátek při úvěru na 5 let ve výši 1.000 Kč/jedno kapacitní místo	8
Financování formou úvěru je určeno pouze na výdaje spojené s vybudováním dětské skupiny	8
Odklad splácení až 1 rok od uzavření smlouvy o úvěru	3
Doba splatnosti až 5 let	2

N=86

V rámci otevřené otázky se pak poskytovatelé služeb mohli vyjádřit k tomu, jakým způsobem by bylo vhodné zamýšlené parametry, které v jedné z předchozích otázek označili za částečně vyhovující či nevyhovující, upravit, aby byl pro ně úvěr vyhovující. **Nejčastěji zmiňovaným problémem byla, v souladu s odpověďmi na předchozí otázky, povinnost ručení prostřednictvím smének.** Poskytovatelé služeb jakožto organizace často nedisponují majetkem a jejich představitelé nechtějí ručit majetkem osobním. Tento zamýšlený způsob

ručení by tak rádi odstranili. Několikrát zmiňováno bylo také nedostatečné vysvětlení samotného principu směnečného ručení jako takového.

Druhou nejčastěji zmiňovanou parametrickou změnou, kterou by poskytovatelé služeb ocenili, je **snížení splátek za jedno kapacitní místo v dětské skupině, konkrétně pak byla zmiňována částka 500 Kč za měsíc**. Dále by poskytovatelé služeb ocenili **rozšíření o financování provozních nákladů (především mezd pro zaměstnance) alespoň na první dva měsíce provozu, případně možnost čerpat úvěr také na investiční náklady**. V neposlední řadě zmiňovaly jednotky poskytovatelů služeb změnu v podobě **prodloužení dob splatnosti úvěru**.

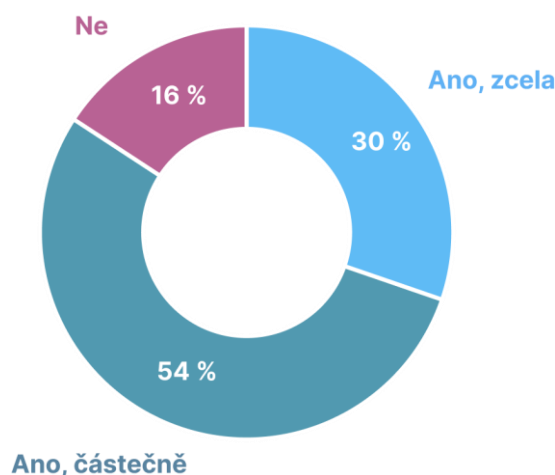
Připomínky dále mířily například na **odklad splátek či podmínky předčasného splacení**. Dále možnost odložit splátky na 2-3 roky místo aktuálního jednoho roku nebo předčasné splacení úvěru bez poplatků, případně odpuštění určité částky. Někteří poskytovatelé služeb zmiňovali také důležitost zohledňování regionálních odlišností v rámci nastavování parametrů.

Obdobné odpovědi byly zaznamenány jak u poskytovatelů služeb, kteří plánují zřizovat další dětskou skupinu, tak u těch, kteří tento konkrétní plán nemají. Tyto odpovědi byly také obdobné s odpověďmi respondentů z řad neúspěšných žadatelů z výzev k předkládání žádostí o podporu č. 49 či 61 OPZ+ a zájemců o zřízení DS.

Poté, co respondenti zhodnotili a okomentovali jednotlivé parametry navrhovaného finančního nástroje, byli požádáni o vyjádření, zda je nová forma podpory využitelná pro financování vybudování dětské skupiny. **Z dotazníkového šetření vyplývá, že 84 % z těch, kteří dětskou skupinu plánují zřizovat, považují tento nástroj pro financování jejího vybudování za využitelný (30 % za zcela využitelný, 54 % za částečně využitelný).**

Zbýlých 16 % respondentů, kteří finanční nástroj pro financování vybudování dětské skupiny označili za nevhodný, uvedli mezi důvody nejisté legislativní a finanční prostředí či riziko poklesu poptávky v důsledku demografických změn.

Graf 4: Je finanční nástroj využitelný pro financování vybudování dětské skupiny?

N = 228

3.1.4 Dodatečný komentář

V závěru dotazníku měli respondenti prostor pro vyjádření jakéhokoli komentáře. Tuto možnost využila pouze část respondentů a variace zmiňovaných témat byla široká, níže jsou proto uvedena nejčastěji se opakující témata, která se v dodatečných komentářích objevovala.

Čtyři respondenti reagovali na výši aktuálně poskytnuté dotace z OPZ+, kdy považují částku **750 tis. za nedostatečnou** vzhledem ke skutečným nákladům, dle kterých by se částka měla reálně posuzovat. Pět respondentů kritizovalo limitující financování, pokud jsou v dětské skupině děti starší tří let, jelikož se provozovatelům snižuje na tyto děti státní dotace a ve chvíli, kdy jim děti vyrostou, se dostávají do náročnější situace z hlediska financování dětské skupiny. Šest respondentů poukazovalo na **demografický vývoj a následky nízké porodnosti**, kdy se obávají reálné neobsazenosti míst v dětské skupině a berou tak budování nové dětské skupiny skrze úvěr za riziko.

Jedenáct respondentů apelovalo, že by finančním nástrojem mělo být podporováno nejen vybudování nových dětských skupin, ale i **renovace a navýšení kapacity stávajících prostor**. Šestnáct respondentů vyjádřilo **obavy z fungování finančního nástroje**. Obávali se, že není snadné z provozních peněz, aniž by měli finanční rezervu, ušetřit na splácení úvěru, zajímala je též možnost pojištění splácení úvěru.

Naopak šestnáct respondentů přímo **ocenilo možnost výhodného úvěru** pro financování dětských skupin. Tuto možnost, zejména pokud by se jednalo o nulový úrok, vnímají jako jednu z cest, jak založit dětskou skupinu. Někteří vnímají možnost úvěru jako výhodnější oproti financování z OPZ+ a doufají rovněž v jednodušší administrativu.

4 Zhodnocení stávající situace v oblasti budování dětských skupin

4.1 Úvod do problematiky dětských skupin

Dětské skupiny jsou zařízení zřízená **podle zákona o dětských skupinách**, který mimo jiné definuje podmínky, za nichž může dětská skupina vzniknout, pro koho jsou služby DS určeny, povinnosti poskytovatelů a povinnosti a práva dětí, resp. jejich zákonných zástupců. Dětské skupiny jsou určeny dětem od 6 měsíců věku do zahájení povinné školní docházky. Maximální kapacita jedné dětské skupiny může být 24 dětí. Zřizovatelem mohou být např. nestátní neziskové organizace, obecní a krajské organizace, samotné obce, ministerstva a další organizační složky státu, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, ale také firmy (tzv. podnikové dětské skupiny pro děti svých zaměstnanců). Dětské skupiny jsou provozovány převážně nestátními neziskovými organizacemi.

Od roku 2022 je zavedeno stabilní financování provozu dětských skupin ze státního rozpočtu. Způsob financování i výše příspěvku jsou stanoveny tak, aby provozovatelé dětských skupin měli finanční jistotu a rodiče dostupnou službu péče o děti.

K březnu 2025 **existuje 1927 dětských skupin s kapacitou 26 190 míst**. Dětské skupiny vznikají kdykoliv v průběhu roku, přestože řada z nich slaďuje otevření provozu se školním rokem, tedy k začátku září.

Zatím poslední novela zákona o dětských skupinách zavádí novou povinnost obcí zajistit péči o děti od 3 let, pokud nebyly přijaty do spádové mateřské školy při řádném zápisu podle školského zákona a jejich rodič, který je aktivní na trhu práce, o to požádá (§13b). Obce mohou tuto povinnost splnit různými způsoby – například nabídnutím místa v jiné mateřské škole, v dětské skupině provozované obcí, v dětské skupině provozované jiným subjektem nebo finančním příspěvkem rodičům na zajištění péče. Tato povinnost, účinná od 1. 1. 2026, by mohla zvýšit zájem o zřizování dětských skupin nejen ze strany samotných obcí, ale i jiných subjektů. Tyto subjekty mohou obcím nabízet své kapacity pro splnění nové zákonné povinnosti tak, aby obec nemusela vybudování a provoz dětské skupiny řešit vlastními zdroji.

4.2 Potřeba kapacit předškolní péče

Nedostatek cenově a místně dostupné péče o děti a dlouhá rodičovská dovolená (zřídka čerpaná muži) jsou hlavními důvody **nízké zaměstnanosti žen ve věkové skupině 25 – 34 let v ČR**, jak uvádí Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030.³ Rozdíl v míře zaměstnanosti mužů a žen byl v ČR v roce 2023 pátý nejvyšší v EU (13,9 p. b. oproti průměru EU 10,2 p. b.).

Podpora zaměstnanosti je také jedním z cílů **Akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv**. Konkrétně je v dokumentu stanoveno, že má být dosaženo **snížení rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů** alespoň na polovinu oproti roku 2019⁴ a zároveň **posílení kapacit předškolního vzdělávání a péče**. Vznik nových kapacit v zařízeních péče o děti přispěje k lepšímu sladění pracovního a soukromého života a podpoří vyšší zapojení žen na trhu práce.

V roce 2022 revidovala Evropská rada tzv. **Barcelonské cíle**⁵ pro oblast předškolního vzdělávání a péče o děti, které spočívají mimo jiné v zajištění předškolní péče pro stanovený

³ https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf

⁴ Ve třetím čtvrtletí roku 2020 dosáhla míra zaměstnanosti v EU 78,3 % u mužů a 66,6 % u žen.

⁵ [Doporučení Rady o revizi Barcelonských cílů v oblasti vzdělávání a péče](#)

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 15 z 30	

podíl dětí do 3 let. Členskými státy se **doporučuje zajistit předškolní vzdělávání a péči pro 45 % dětí ve věku do 3 let.**

Podíl dětí do 3 let účastnících se formální péče je v ČR dlouhodobě jeden z nejnižších v EU. **Česká republika v roce 2022 dosahovala dle Eurostatu⁶ v oblasti kapacit předškolní péče pro děti do 3 let výsledku 6,8 %** (zatímco průměr EU byl 35,9 %). V návaznosti na tento výsledek byl Evropskou radou stanoven požadavek 11,97 % s termínem splnění do roku 2030. ŘO předpokládá, že tento požadavek bude v termínu splněn díky dotační podpoře směřující do budování kapacit dětských skupin. **Ze strany ČR je ovšem žádoucí usilovat o to, aby se podíl dětí do 3 let v zařízeních péče o děti navýšil více, než je nezbytné minimum, a přiblížil se v následujících letech doporučenému stavu pro celou EU, tedy že se 45 % dětí ve věku do 3 let účastní formální péče. Při podpoře budování dalších dětských skupin tedy ŘO cílí na tuto vyšší hodnotu. V prostředí ČR to znamená umístění zhruba 139 950 dětí do 3 let v zařízeních péče o děti.** Po zohlednění stávajících kapacit v zařízeních péče o děti a budovaných kapacit v rámci OPZ+ a NPO chybí k dosažení uvedeného cíle přibližně 67 000 míst v zařízeních péče o děti.

U starších dětí (od 3 let do zahájení povinné školní docházky) je doporučený podíl dětí navštěvujících formální péči ve výši 96 %, což v českém kontextu představuje nárůst do roku 2030 o více než 15 p. b. Podpora budování dětských skupin částečně přispívá také k plnění tohoto doporučení.

Zpráva o České republice 2024⁷ (Country report) upozorňuje na kritické výzvy, mezi které patří také **nízký podíl dětí mladších 3 let ve formální péči**. Zároveň konstatuje, že **fondy EU, včetně Nástroje pro oživení a odolnost (program NPO) a ESF+, hrají klíčovou roli ve zlepšování zaměstnanosti žen, zejména prostřednictvím podpory na rozšíření kapacit dětské péče.**

4.3 Podpora vzniku nových kapacit ze strany státu

Od roku 2015 bylo možné čerpat podporu z ESF na vybudování a provoz dětské skupiny **prostřednictvím OPZ a OPZ+**. V letech **2015 – 2024** bylo tímto způsobem vynaloženo více než 7 mld. Kč, díky čemuž bylo **podpořeno 1220 dětských skupin**. Dotace byly administrovány v režimu zjednodušeného vykazování výdajů, což umožnilo efektivní řízení velkého počtu projektů. Vysoký zájem o dětské skupiny vedl k tomu, že se dětské skupiny etablovaly v oblasti předškolní péče. Od roku 2022 je jejich provoz financován přímo ze státního rozpočtu.

Vzhledem k existenci státního příspěvku na provoz se ŘO zaměřilo **v OPZ+ především na podporu budování nových kapacit**. V aktuálním programovém období (2021 – 2027) byly dosud vyhlášeny dvě výzvy na vybudování a provoz dětských skupin:

- výzva č. 49 (2023) – průběh: vyčerpání alokace během několika hodin, původní alokace 300 milionů Kč byla navýšena na 340 milionů Kč, předloženo bylo celkem 279 žádostí (855 milionů Kč), podpořeno 111 projektů;
- výzva č. 61 (2024) – průběh: vysoký převis žádostí, alokace 500 milionů Kč, podpořeno 154 projektů z celkem 232 žádostí (746 milionů Kč).

Díky **OPZ+** bylo **dosud podpořeno 265 projektů**, ve kterých bylo vybudováno, resp. se buduje, 3 559 nových míst v dětských skupinách (z toho přibližně 1150 je ještě ve fázi budování). **Plánuje se vyhlášení dalších tří výzev s celkovou alokací 900 milionů Kč**, což by mělo přinést dalších 3 900 míst. **Celkem by se tak v OPZ+ mohlo vytvořit až 7 459**

⁶ [Statistics | Eurostat](#)

⁷ [Country report Czechia 2024](#)

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 16 z 30	

nových míst. Zvýšení předpokládaných kapacit umožnilo i rozvolnění hygienických pravidel, díky němuž mohou ve stejných prostorách vznikat vícekapacitní skupiny. Aktuálně je průměr počtu kapacitních míst na jeden projekt 13 míst oproti 12 místům v minulosti. Každopádně stále platí, že **dětské skupiny o kapacitě 12 jsou zastoupeny nejvíce.**

Podpora z OPZ+ je poskytována formou jednotkového nákladu, což znamená, že příjemci podpory dostávají pevně stanovenou částku na jedno vytvořené místo bez nutnosti dokládat skutečné náklady. Částka podpory je stanovena dle dosaženého počtu míst (resp. kapacity dětské skupiny evidované v Evidenci dětských skupin⁸). Vzhledem k tomu, že podpora dětských skupin z OPZ+ nemá investiční charakter, je jednotkový náklad kalkulován jako souhrn nákladů odpovídajících přizpůsobení prostoru pro provoz dětské skupiny bez nutnosti větších stavebních investic. Jednotkový náklad se každoročně zvyšuje o inflaci. Pro rok 2025 činí jeho výše 63 752 Kč (tj. 765 024 Kč/12 míst).

Příjemci podpory z OPZ+ mají povinnost spolufinancovat výdaje projektu ve výši 5 – 23,265 % (dle typu subjektu), což znamená, že reálně získají podporu přibližně 630 953 Kč na vytvoření 12 míst v dětské skupině. Tato částka podpory je považována za dostatečnou pro běžné dětské skupiny, jak potvrzují data uskupení Sto Skupin (2024)⁹.

Analýza ŘO¹⁰ ukázala **velké rozdíly v dostupnosti dětských skupin mezi jednotlivými regiony ČR.** Proto bylo rozhodnuto, že budoucí dotační výzvy OPZ+ budou nově zaměřeny cíleně na regiony s nejvyšší potřebností. Výzvy budou otevřeny pouze pro regiony (územní celky tzv. obce s rozšířenou působností), ve kterých podíl dětí ve formální péči (dětské skupiny či mateřské školy) zaostává za průměrem. Očekává se, že dotační podpora bude dostupná přibližně ve třetině až polovině regionů ČR.

Budování dětských skupin obcemi je podporováno rovněž z prostředků **NPO** a také zde zájem převyšuje dostupnou alokaci finančních prostředků. Prostřednictvím dotací jsou financovány převážně investiční výdaje spojené s budováním dětských skupin. Podle podaných žádostí je předpoklad vytvoření až **8 660 míst**, které vzniknou nejpozději na konci druhého čtvrtletí roku 2026.

Kromě MPSV podporuje vznik dětských skupin také Ministerstvo pro místní rozvoj z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Jedná se výhradně o investiční projekty. V minulém programovém období bylo tímto způsobem vybudováno pouze 28 dětských skupin. V aktuálním programovém období je otevřena výzva č. 48, která se zaměřuje na infrastrukturu mateřských škol, základních škol a zařízení péče o děti typu dětské skupiny. Žádosti lze podávat do konce roku 2027, avšak financování není dostupné pro Prahu a je omezeno pouze na děti od 2 let věku. Ze zveřejněného seznamu podpořených projektů nevyplývá, že by v aktuálním období došlo k významné podpoře projektů na vybudování dětských skupin z IROP.

Za poslední tři roky (2022 – 2024) vzniká v průměru 317 dětských skupin ročně. V roce 2024 bylo z veřejných prostředků podpořeno 38 % nových dětských skupin, 62 % dětských skupin bylo budováno ze soukromých zdrojů. Státní příspěvek na provoz však využívá naprostá většina existujících dětských skupin. V lednu 2025 byly v provozu dětské skupiny s celkem 23 224 místy, které měly nárok čerpat státní příspěvek, přičemž místa byla obsazena 24 326 unikátními dětmi (pozn. děti se mohou na kapacitních místech střídat v průběhu týdne). Do těchto kapacit nejsou zahrnuty DS, které nemají nárok na státní příspěvek – typicky organizační složky státu a jejich příspěvkové organizace, a dále nejsou zahrnuty dětské skupiny s podporou provozu z OPZ+.

⁸ e-EDS

⁹ [Co obnáší založení dětské skupiny při nemocnici a na kolik přijde měsíční provoz?](#)

¹⁰ [Analýza dostupnosti zařízení péče o děti \(aktualizovaná 2022\)](#)

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 17 z 30	

4.4 Tržní selhání a identifikace finanční mezery, kterou nepokryje dotační podpora

Oblast péče o předškolní děti vykazuje v případě dětských skupin znaky tržního selhání, protože subjekty poskytující službu péče o dítě na základě zákona o dětských skupinách nemají na trhu rovnocenné postavení ve srovnání s ostatními subjekty (např. soukromými mateřskými školami a živnostníky). Důvodem jsou omezení pro dětské skupiny stanovená v zákoně o dětských skupinách. Jedná se zejména o jejich neziskové zaměření.

Podle údajů EDS má většina zaevidovaných (aktivních) poskytovatelů (84 %) právní formu nestátní neziskové organizace (spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, nadace). Tento typ subjektů má díky své neziskové podstatě ztížený přístup k běžným bankovním úvěrům, což je znevýhodňuje oproti poskytovatelům komerčních služeb, kteří fungují na ryze tržním principu.

V OPZ+ je podporován také provoz tzv. zaměstnaneckých dětských skupin, které může zřídit jakákoliv organizace (veřejná i komerční) pro své zaměstnance. I pro tento typ dětských skupin platí, že nemůžou být provozovány za účelem dosažení zisku. Služba péče v takové dětské skupině může být poskytována pouze rodičům, kteří jsou zaměstnanci organizace.

Příjmy poskytovatelů služeb jsou omezené zákonem o dětských skupinách, který stanovuje maximální výši poplatků, jež mohou vybírat od rodičů dětí mladších 3 let. Tento zákonný limit platí v případě, že poskytovatel služby čerpá státní příspěvek na provoz své dětské skupiny, což se týká většiny skupin. V případě dětí starších 3 let nejsou poplatky rodičů omezeny¹¹. Na druhou stranu ovšem platí, že omezená ziskovost poskytování služby péče o dítě v dětské skupině nepředstavuje překážku pro jejich provoz ani pro vznik nových skupin. Dokládá to velký zájem o dotace z OPZ+ a skutečnost, že více než 60 % dětských skupin vzniklo bez využití veřejných prostředků.

Cílem podpory dětských skupin je příspěvek k naplnění revidovaných Barcelonských cílů do roku 2030, které na celoevropské úrovni stanovují požadavek na umístění 45 % dětí ve věku do 3 let do služby předškolní péče. K 31. 12. 2023 (poslední zveřejněná data z ČSU) činil počet dětí ve věku 0-3 roky celkem 311 000. Podíl 45 % tedy odpovídá 139 950 místům (bez předpokladu, že se na místech budou děti střídát). Aktuální kapacita dětských skupin a míst v mateřských školách, které jsou obsazeny dětmi mladšími tří let, a kapacita budovaných míst v projektech OPZ+ a NPO činí 72 815 míst. Rozdíl mezi cílovou kapacitou a současným stavem představuje chybějících přibližně 67 000 míst.

Pokud pro stanovení nákladovosti vytvoření jednoho kapacitního místa využijeme výši jednotky na tuto aktivitu platnou pro rok 2025 v OPZ+ (podrobněji v kapitole 4.3), tj. 63 752 Kč, lze konstatovat, že **na vybudování chybějících 67 000 míst by bylo zapotřebí financování ve výši přibližně 4,3 miliardy Kč.** Pro úplnost se uvádí, že se jedná o neinvestiční výdaje spojené s budováním míst v dětských skupinách dle podmínek platných pro projekty podpořené v OPZ+. Uvedená částka potřebná pro vybudování 67 000 míst v dětských skupinách nebude do roku 2029 pokryta dalšími veřejnými prostředky, proto zde vzniká značná finanční mezera. Z tohoto důvodu dospěl ŘO k závěru, že je vhodné zapojit do financování také návratnou formu – zvýhodněné úvěry – které mohou významně přispět k plnění stanoveného cíle.

¹¹ Státní příspěvek je poskytován v režimu nařízení č. 2013/2832, tzv. SOHZ de minimis.

Tabulka – Kalkulace finanční mezery pro vznik nových kapacit v zařízeních péče o děti do 3 let

	Počet míst
<i>Místa v DS evidovaná v EDS (březen 2025)¹²</i>	26 190
<i>Místa v mateřských školách pro děti do 3 let</i>	32 915
<i>Místa v DS, která budou vybudována z prostředků NPO</i>	8 048
<i>Místa v DS, která budou vybudována z prostředků OPZ+ v letech 2025-2029</i>	5 050
Počet míst pro děti do 3 let ve formálních zařízeních ke konci roku 2029 (součet výše uvedených hodnot)	72 815
Potřebný počet míst dle Barcelonských kritérií pro 45 % dětí do 3 let (cíl)	139 950
Chybějící počet míst pro naplnění cíle	67 135
Cena za místo (dle jednotky OPZ+):	63 752,00 Kč
Finanční mezera	4 279 990 520 Kč

¹² Tento údaj již zahrnuje část kapacit, které byly vybudovány z prostředků OPZ+ (1150 míst) a NPO (612 míst) a které jsou již evidovány v EDS.

5 Základní charakteristika a parametry finančního nástroje

5.1 Odůvodnění zavedení finančního nástroje v oblasti služeb péče o děti

Plánovaný finanční nástroj **přispěje k dosažení specifického cíle 1.2 c) prosazovat genderově vyváženou účast na trhu práce, rovné pracovní podmínky a lepší rovnováhu mezi prací a osobním životem, mimo jiné prostřednictvím přístupu k cenově dostupné péči o děti a péči o závislé osoby.**

Text OPZ+ původně neindikoval potřebu zavedení návratné formy podpory v oblasti služeb péče o děti, protože nebylo zřejmé, zda je pro tento typ podpory reálný potenciál. Na základě dosavadního vývoje, konkrétně výrazného převisu poptávky v dotačních výzvách na podporu služeb péče o děti a potřebě budovat další kapacity, však ŘO přehodnotil nastavení podpory. Cílem této změny je podpořit vznik většího počtu míst v dětských skupinách. Z dotazníkového šetření mezi poskytovateli služby a zájemci o její poskytování vyplynulo, že většina oslovených vnímá finanční nástroj jako využitelnou formu podpory pro budování dětských skupin (podrobně viz kap. 3.1).

Kombinace cílených dotačních výzev a návratné formy podpory umožní dosáhnout výrazně lepších výsledků při plnění Barcelonských kritérií. Interní kalkulace ŘO ukazuje, že díky zapojení finančního nástroje by do roku 2029 mohlo vzniknout až o 6 000 více kapacitních míst v dětských skupinách oproti situaci, kdy by byla poskytována se stejnou alokací pouze dotační podpora (viz tabulka níže). Tento počet se navíc dále zvýší opakovaným využitím prostředků navracených do finančního nástroje.

Tabulka – schéma podpory budování kapacit v DS v případě zapojení finančního nástroje

Podpora budování dětských skupin z OPZ+ (2024 – 2029)	
Dotační výzvy	Finanční nástroj v podobě zvýhodněného úvěru
5 dotačních výzev	1 výzva (otevřená nepřetržitě do 2029)
Alokace: 1 740 mil. Kč	Alokace: 500 mil. Kč
7 459 nových míst v DS + financování 1 roku provozu DS	6 575 nově vytvořených míst (bez opakovaného využití vrácených úvěrů)
Celkem 14 034 nových vybudovaných kapacitních míst z OPZ+	

Finanční nástroj poskytuje ŘO příležitost vytvořit střednědobý stabilní mechanismus na podporu rozvoje kapacit dětských skupin v celé ČR. Tento model lze podle potřeby a možností rozšířit o další prostředky v následujícím programovém období. Oproti tradičním dotačním výzvám má finanční nástroj významnou výhodu – funguje kontinuálně po mnoho let a po vyčerpání původní alokace se další projekty financují z navracených prostředků.

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 20 z 30	

5.2 Popis struktury finančního nástroje

Cílovou skupinou konečných příjemců tohoto finančního nástroje jsou poskytovatelé služeb péče o děti dle zákona o dětských skupinách. Podrobnější informace o těchto subjektech a jejich fungování jsou uvedeny v kap. 4.

Obecné nařízení umožňuje využití několika typů finančních nástrojů: úvěry, záruky a (kvazi)kapitálové investice. Na základě dosavadních zkušeností ŘO s finančním nástrojem pro sociální podniky a s ohledem na potřeby spojené s financováním vzniku dětských skupin je vyhodnoceno, že nejvhodnější formou podpory je **zvýhodněný úvěr**. Tento typ nástroje je zvolen nejen s ohledem na potřeby cílové skupiny, ale také s přihlédnutím k omezené době pro implementaci nového nástroje (konec doby způsobilosti v roce 2029). Z hlediska administrativní náročnosti se jedná o nejjednodušší a nejefektivnější schéma podpory ze všech dostupných možností.

Alternativním řešením by mohla být záruka za běžné komerční úvěry. Tento model by však vyžadoval zapojení většího počtu subjektů (např. správce záručního fondu a spolupracujících komerčních bank), což by v rámci aktuálního programového období bylo obtížně realizovatelné. Kapitálové vstupy pak nejsou pro financování vzniku dětských skupin vhodné, protože neodpovídají povaze podporovaných projektů.

Struktura finančního nástroje počítá s kombinací zvýhodněného úvěru a dotační složky, která umožní částečné odpuštění splátek v souladu s čl. 58 odst. 5 obecného nařízení. Aktivace dotační složky bude podmíněna splněním kritérií stanovených ve výzvě k předkládání projektů, přičemž tyto podmínky budou zakotveny i ve smlouvě o poskytnutí úvěru. Platí, že podmínky musí být jednotné pro všechny konečné příjemce. ŘO předpokládá, že po minimálně dvouletém provozu dětské skupiny od jejího zápisu do EDS **bude možné konečnému příjemci odpustit 25–35 % splátek**. Přesná výše této podpory bude stanovena na základě dohody se správcem finančního nástroje.

Cílem této dotační složky je usnadnit přechod od čistě dotačního financování k návratné podpoře a zároveň zajistit, že vzniklé dětské skupiny budou skutečně provozovány. Bez dotační složky by byl finanční nástroj dostupný jen pro velmi omezený okruh provozovatelů, neboť možnosti dětských skupin generovat příjmy jsou značně limitované. Z tohoto důvodu ŘO vnímá **dotační složku jako klíčový prvek pro úspěšné fungování celého modelu**.

5.3 Navrhovaná výše příspěvku z programu na finanční nástroj a odhadovaný aktivační účinek

ŘO navrhuje vyčlenit na finanční nástroj **prostředky ve výši 500 mil. Kč**, které zahrnují zdroje z ESF + (76,735 %) a státního rozpočtu (23,265 %).

Spolufinancování ze strany konečných příjemců není povinné, avšak v praxi bývá obvyklé, že správce finančního nástroje ve výzvě k předkládání projektů stanoví maximální výši úvěru tak, aby nekryl 100 % celkových výdajů projektu. Standardně úvěr pokrývá přibližně 90 % nákladů, přičemž zbývající část hradí samotný příjemce.

Navrhovaný nástroj tedy aktivuje nad rámec prostředků z fondů EU prostředky státního rozpočtu (23,265 % celkových vyčerpaných prostředků) a případně také zdroje samotných konečných příjemců. Za předpokladu, že spolufinancování ze strany konečných příjemců bude činit 10 % výdajů podpořených projektů, lze vyčíslit **odhadovaný aktivační účinek ve vztahu k celkové alokaci FN ve výši přibližně 160 636 033,23 Kč**. Detailní kalkulaci znázorňuje následující tabulka.

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 21 z 30	

Tabulka: Odhadovaný aktivační účinek

Alokace FN DS	500 000 000,00 Kč
Odměna správci (7 % z vyčerpaných prostředků na úvěry ¹³)	32 710 280,37 Kč
Prostředky určené na úvěry	467 289 719,63 Kč
- z toho podíl SR (23,265 %)	108 714 953,27 Kč
- z toho podíl EU (76,735 %)	358 574 766,36 Kč
Celkové výdaje podpořených projektů (úvěry 90 % + soukromé financování konečných příjemců 10 %)	519 210 799,58 Kč
Soukromé spolufinancování konečných příjemců (10 % výdajů projektů)	51 921 079,96 Kč
Odhadovaný aktivační účinek FN DS (prostředky připadající na SR podíl a prostředky konečných příjemců)	160 636 033,23 Kč

Zapojení soukromých investorů není v tomto případě plánováno, protože finanční nástroj je koncipován nekomerčně a zaměřuje se primárně na podporu poskytovatelů služeb.

5.4 Způsob implementace finančního nástroje

Způsob implementace finančního nástroje vychází z dosavadních zkušeností ŘO s finančním nástrojem pro sociální podniky, který již druhé programové období spravuje **Národní rozvojová banka** (NRB). Tato banka, vlastněná státem, se zaměřuje na podporu hospodářského a sociálního rozvoje¹⁴ a splňuje podmínky pro **přímé zadání správy finančního nástroje** dle čl. 59 odst. 3 obecného nařízení. Má dlouholeté zkušenosti se správou finančních nástrojů pro různá ministerstva a disponuje unikátní odborností v jejich realizaci.

Správu nástroje by mohla převzít také komerční banka vybraná prostřednictvím výběrového řízení. Vzhledem k menšímu rozsahu nástroje, relativně nízkým objemům poskytovaných úvěrů a jeho zaměření na služby péče o děti není aktuálně zřejmé, zda by o tuto roli projevila zájem některá z komerčních bank. Tato varianta bude dále rozpracována v případě, že se NRB do implementace plánovaného FN nezapojí.

Dalším faktorem, který ovlivňuje výběr správce FN, je časová omezenost programu – první kolo poskytování úvěrů musí být uzavřeno do konce roku 2029. Pokud by bylo nutné vybírat správce prostřednictvím veřejné soutěže, byl by FN spuštěn pravděpodobně se zpožděním a tím by narostlo riziko, že by se nepodařilo vyčerpat celou alokovanou částku včas.

Z uvedených důvodů ŘO preferuje využít osvědčený a legální postup a plánuje pověřit správou FN přímo NRB. Pokud NRB neprojeví zájem o správu nástroje, zváží ŘO implementaci prostřednictvím komerčních bank.

¹³ Pro jednoduchost se zde pracuje s výší odměny odpovídající maximální hodnotě pro přímé zadání správy FN.

¹⁴ zákon č. 34/2025 o Národní rozvojové bance

Poplatek za správu nástroje bude v případě přímého zadání stanoven v souladu s limity čl. 68 odst. 4 obecného nařízení. Bude-li správce vybrán prostřednictvím veřejné zakázky, bude odměna správce stanovena na základě výsledku soutěže.

5.5 Předpokládané parametry finančního produktu

Zamýšlený produkt musí nabídnout **financování za zvýhodněných podmínek** ve srovnání s obdobnými produkty na trhu, které jsou ovšem pro tento typ klientů většinou nedostupné. ŘO předpokládá, že úvěry budou **bezúročné nebo jen mírně úročené (maximálně do 1 % p. a.)**.

Koneční příjemci budou mít možnost **odložení splátky** do zahájení provozu DS. Poskytovatel služby bude mít přibližně **1 rok na vybudování dětské skupiny** od data čerpání úvěru. Zvýhodněné podmínky by se měly promítnout také do **délky splatnosti úvěru**, která by měla být **až 5 let**.

Úvěr bude možné použít na **běžné výdaje se založením nové dětské skupiny**, nikoliv na investiční projekty. ŘO plánuje navázat na osvědčený postup z dotační podpory v OPZ+ a **využít ve finančním nástroji jednotkový náklad na 1 místo v dětské skupině**. Výše úvěru se tedy bude odvíjet od **počtu míst v plánované DS a stanoveného jednotkového nákladu**. Tento přístup má potenciál výrazně **zjednodušit administrativu** – správce FN nebude muset posuzovat nákladovost jednotlivých projektů, ale zaměří se na **splnění podmínek výzvy, kredibilitu žadatele a úvěrové riziko**.

Z hlediska správce FN se bude jednat o tzv. provozní úvěr (ne investiční), ke kterému není nutné dokládat účel využití konkrétními účetními doklady. Evropská legislativa¹⁵ umožňuje doložit vynaložení prostředků na daný účel např. obchodním plánem. Evropská komise se navíc jednoznačně vyjádřila, že u finančních nástrojů není vyžadováno provádění následných kontrol, zda byly prostředky využity na zamýšlený účel. U podpory dětských skupin bude naplnění účelu jednoznačně doloženo jejich zápisem do Evidence dětských skupin MPSV. Z těchto důvodů **ŘO považuje využití jednotkových nákladů za plně v souladu s pravidly finančních nástrojů**.

Nedílnou součástí připravovaného FN bude dotační složka, která umožní **odpuštění části splátek úvěru**. Tento model kombinuje **finanční nástroj s dotační složkou v jedné operaci**. **Poskytovatelem dotační složky bude správce FN**. Odpuštění splátek bude dostupné všem konečným příjemcům, kteří splní podmínky stanovené ve smlouvě o úvěru. ŘO předpokládá **nastavení podmínky ve vazbě na dobu provozování dětské skupiny**, např. takto: odpuštění splátek bude aplikováno, pokud bude dětská skupina provozována alespoň 2 roky od jejího zápisu do EDS. Výše odpuštění splátek bude předmětem vyjednávání se správcem FN, nicméně se předpokládá **dotace v rozmezí 25 – 35 % z výše poskytnutého úvěru**.

Při nastavování dotační složky je nutné zohlednit, že **vyšší grantový podíl snižuje revolvingový efekt finančního nástroje**, tedy snižuje množství prostředků dostupných pro další kola úvěrování. Kombinace úvěru a dotace **usnadní přechod od čistě dotačního financování k návratné podpoře**, což je klíčové pro úspěšné přijetí nástroje konečnými příjemci, zejména na trhu, který není jednoznačně tržně zaměřený.

V kontextu plánovaného finančního nástroje ŘO konstatuje, že jsou splněny požadavky obecného nařízení pro zapojení dotační složky, tedy tato složka je přímo vázána na finanční nástroj a je pro jeho implementaci nezbytná.

¹⁵ [Audit methodology for auditing financial instruments, programming period 2021-2027](#), chapter 4.2.3.2 Use for intended purpose

Standardní bankovní praxí je zajištění úvěrů jako ochrana proti nesplacení. Stejný přístup se uplatní i v tomto finančním nástroji. **Každý poskytnutý úvěr bude zajištěn**, přičemž nejpravděpodobnější formou bývá **směnka**. S ohledem na výsledky dotazníkového šetření budou se správcem FN projednány také ostatní možnosti zajištění úvěru.

V případě finančních nástrojů se riziko ztráty dělí mezi **ŘO a správce FN**, přičemž **větší část rizika nese správce FN. Míra rizika, kterou nese ŘO**, obvykle odpovídá očekávané míře úvěrů, které skončí selháním, tj. nebudou splaceny. Uvedená míra se označuje také názvem default rate a ze zkušeností s jinými FN v ČR se pohybuje v rozmezí **20 – 35 %**.

Při stanovení výše default rate pro úvěry v oblasti dětských skupin je třeba vzít v úvahu, že:

- tento sektor zahrnuje převážně nestátní neziskové organizace, což může zvyšovat riziko nesplacení;
- po zápisu do EDS mají dětské skupiny nárok na státní příspěvek na provoz a mohou vybírat poplatky od rodičů, což snižuje riziko selhání.

ŘO je připraven převzít vyšší než 20% podíl na riziku nesplacených úvěrů, pokud to povede ke snížení požadavků na zajištění úvěrů a umožní financování širší skupiny příjemců, včetně rizikovějších klientů.

Další parametry finančního nástroje:

- podmínky čerpání úvěru budou **stejné pro všechny žadatele**;
- vyřízení žádosti o úvěr bude **bezplatné**;
- podpora bude dostupná na **celém území ČR**;
- úvěry budou poskytovány **v režimu podpory de minimis¹⁶** dle příslušných předpisů.

Příklad financování dětské skupiny s kapacitou 12 míst:

- výše úvěru: cca 750 000 Kč;
- měsíční splátka: cca 1 000 Kč na jedno místo;
- zahájení splácení až po spuštění provozu dětské skupiny;
- dokládání výdajů není nutné (pouze doložení splnění účelu podpory);
- odpuštění splátek: cca 200 000 Kč po 2 letech provozu.

5.6 Komplementarita s plánovanými dotačními výzvami v OPZ+ a příspěvkem na provoz dětské skupiny

Plánované dotační výzvy OPZ+ na podporu vzniku DS budou cíleny primárně na regiony s největší potřebností zařízení péče o předškolní děti. Tento přístup zajistí rozšíření dostupnosti služeb právě tam, kde jich je v současnosti největší nedostatek.

Naopak zvýhodněné úvěry budou dostupné pro budování DS ve všech regionech ČR. Při implementaci obou forem podpory je nezbytné nastavit jejich parametry tak, aby nedocházelo k překryvu mezi dotačními výzvami a úvěry. Tím se minimalizuje riziko, že by dotace vytlačovaly možnosti návratného financování.

Po vybudování DS prostřednictvím zvýhodněného úvěru podá její provozovatel žádost o zápis do EDS. Po schválení registrace DS může čerpat příspěvek na provoz ze státního rozpočtu.

¹⁶ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2023/2831 ze dne 13. prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis ve znění pozdějších předpisů

Vzhledem k tomu, že dotační financování a provozní příspěvek časově navazují, nebude mezi těmito formami podpory docházet k překryvům.

6 Investiční strategie

Typ finančního nástroje

V oblasti podpory služeb péče o děti bude zaveden **finanční nástroj ve formě zvýhodněného úvěru**, který bude doplněn **dotační složkou** umožňující **odpuštění části splátek**. Tento model reaguje na **potřebu rozšíření kapacit dětských skupin**, která byla identifikována v rámci předběžného hodnocení.

Základní charakteristiky finančního nástroje zahrnují:

- **nízkou nebo nulovou úrokovou sazbu;**
- **možnost odkladu splátek** do zahájení provozu dětské skupiny (až 12 měsíců);
- **snížení požadavků na ručení úvěru** a mírnější hodnocení bonity žadatele.

Podmínkou pro odpuštění části splátek bude **provozování dětské skupiny po dobu minimálně dvou let od jejího zápisu do evidence dětských skupin**. Možnost využít tuto úlevu budou mít **všichni koneční příjemci**, kteří splní jednotně stanovené podmínky uvedené ve smlouvě o úvěru. Přesné znění těchto podmínek a výše odpuštěné částky bude předmětem vyjednávání se správcem FN.

Cíle finančního nástroje

Na běžném trhu se podmínky úvěrů **řídí ekonomickou situací žadatele**, jeho platební historií a dalšími finančními ukazateli. Výše úrokové sazby, délka splatnosti i požadavky na zajištění úvěru se od těchto faktorů odvíjejí.

Poskytovatelé služby, mezi které většinou patří **nestátní neziskové organizace**, však často narážejí na **obtíže při získávání úvěrů**, jelikož splnění podmínek finančních institucí je pro ně složité nebo nemožné. Tento stav vede k **tržnímu selhání**, které má navrhovaný **zvýhodněný úvěrový nástroj zmírnit**.

Hlavní cíle finančního nástroje:

- **podpořit vznik nových dětských skupin** v rozsahu, který by nebylo možné realizovat pouze prostřednictvím dotací;
- **zajistit dlouhodobě udržitelný model podpory**, který umožní opakované využití prostředků a zvýší počet míst v dětských skupinách;
- přispět k plnění Barcelonských kritérií a tím **podpořit vyšší zaměstnanost rodičů malých dětí**;
- **umožnit rozvoj dětských skupin na celém území ČR**, zatímco dotační podpora bude soustředěna pouze do regionů s největší potřebností.

Zavedení finančního nástroje představuje **systémovou změnu v podpoře dětských skupin**. Díky němu bude možné financovat **projekty, které by jinak nebyly realizovány kvůli nedostatku finančních prostředků v dotačních výzvách nebo nemožnosti získat bankovní financování**.

Nová forma podpory tak vytvoří **stabilní nástroj financování vzniku dětských skupin**, který bude možné doplňovat o další evropské a národní zdroje v budoucích programových obdobích.

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 26 z 30	

Charakteristika finančního nástroje

Finanční nástroj ve formě **zvýhodněného úvěru kombinovaného s dotační složkou** představuje **nový způsob podpory** vzniku dětských skupin, který nabízí alternativu ke stávajícím dotačním výzvám.

Dosavadní zkušenosti z **OPZ+** ukazují, že **pouhé dotační financování je k naplnění cílů (Barcelonská kritéria) nedostačující**. Je proto nutné zavést **revolvingový model**, který umožní **opakované využití prostředků** a povede k **většímu počtu vytvořených míst** v dětských skupinách.

Navrhovaná **investiční strategie** obsahuje detailní parametry finančního nástroje a je podrobně rozpracována v následující tabulce.

Parametry finančního nástroje		Zvýhodněný úvěr s odpuštěním splátek
Základní popis		- Podpora budování nových dětských skupin ze zdrojů OPZ+ - Návratná podpora ve formě zvýhodněného úvěru - Dotační složka v podobě odpuštění části splátek úvěru
Regionální zacílení		Celá ČR, všechny typy regionů
Oprávnění žadatelé		Poskytovatelé služby péče o děti dle zákona o dětských skupinách (nové i stávající subjekty)
Způsobilé výdaje		Financování běžných výdajů se založením dětské skupiny (ne investiční projekty)
Stanovení výše úvěru		Výše úvěru bude stanovena s využitím částky nákladu na jedno vytvořené místo v dětské skupině, která je kalkulována pro potřeby dotačních výzev OPZ+
Maximální výše úvěru		Odpovídá násobku maximálně možné kapacity dětské skupiny (24 míst) a nákladu kalkulovaného na jedno vytvořené místo; př. pro rok 2025: 24 x 63 752,00 Kč = 1 530 048 Kč; počítá se s každoroční indexací ve výši inflace
Úroková sazba		Úvěr bude poskytován se sníženou úrokovou sazbou od 0 % p. a.
Splatnost úvěru		- Délka splatnosti úvěru až 5 let - Možnost odkladu splátek až 12 měsíců (po dobu budování dětské skupiny)
Požadavky na zajištění úvěru		Dle dohody mezi správcem FN a konečným příjemcem
Odpuštění splátek (dotační složka)		- Nedílná součást FN - Dotační složku poskytuje správce FN - Dostupná pro všechny konečné příjemce za stejných podmínek - Uplatnění odpuštění splátek za splnění podmínky provozu dětské skupiny alespoň 2
Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+	
Strana: 27 z 30		

Parametry finančního nástroje	Zvýhodněný úvěr s odpuštěním splátek
	roky od jejího zápisu do evidence dětských skupin Odpuštění splátek alespoň ve výši 25 %
Předpokládaná alokace FN	500 mil. Kč (z toho na dotační složku alespoň 125 mil. Kč)
Míra krytí rizik	• Správci FN bude plně kryta ztráta na portfoliu poskytnutých úvěrů ve výši 20 – 35 % (default rate) • Sdílení rizik bude předmětem vyjednávání se správcem FN, přičemž vyšší míra krytí rizik bude uplatněna pouze, pokud budou prokazatelně sníženy požadavky na zajištění úvěru ze strany správce FN, případně požadavky na hodnocení bonity konečného příjemce
Veřejná podpora	Veřejná podpora bude poskytována jako podpora de minimis podle Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831
Navrhovaný harmonogram realizace FN	• Spuštění FN 01/2026 • První kolo poskytování úvěrů – do 12/2029, resp. do vyčerpání přidělené alokace z OPZ+ • Druhé kolo poskytování úvěrů ○ navazuje na první kolo a bude spuštěno po vyčerpání přidělené alokace ve chvíli, kdy budou k dispozici navrácené prostředky alespoň v objemu 50 mil. Kč ○ pokud nebude vyčerpána celá alokace do 12/2029, bude druhé kolo poskytování úvěrů spuštěno až po 01/2030 • Předpoklad zapojení prostředků z fondů EU, které budou k dispozici pro programové období 2028+
Zapojení zdrojů mimo OPZ+	• Spolufinancování na úrovni konečných příjemců není povinné, bude předmětem dohody se správcem FN • Pro první kolo poskytování úvěrů se nepočítá se zapojením jiných zdrojů mimo OPZ+ • Pro druhé kolo budou zváženy reálné možnosti zapojení dalších investorů
Další požadavky na správce	• Aktivní propagace zvýhodněných úvěrů ze strany správce FN • Zajištění dostupnosti na celém území ČR

Navrhovaná implementační struktura

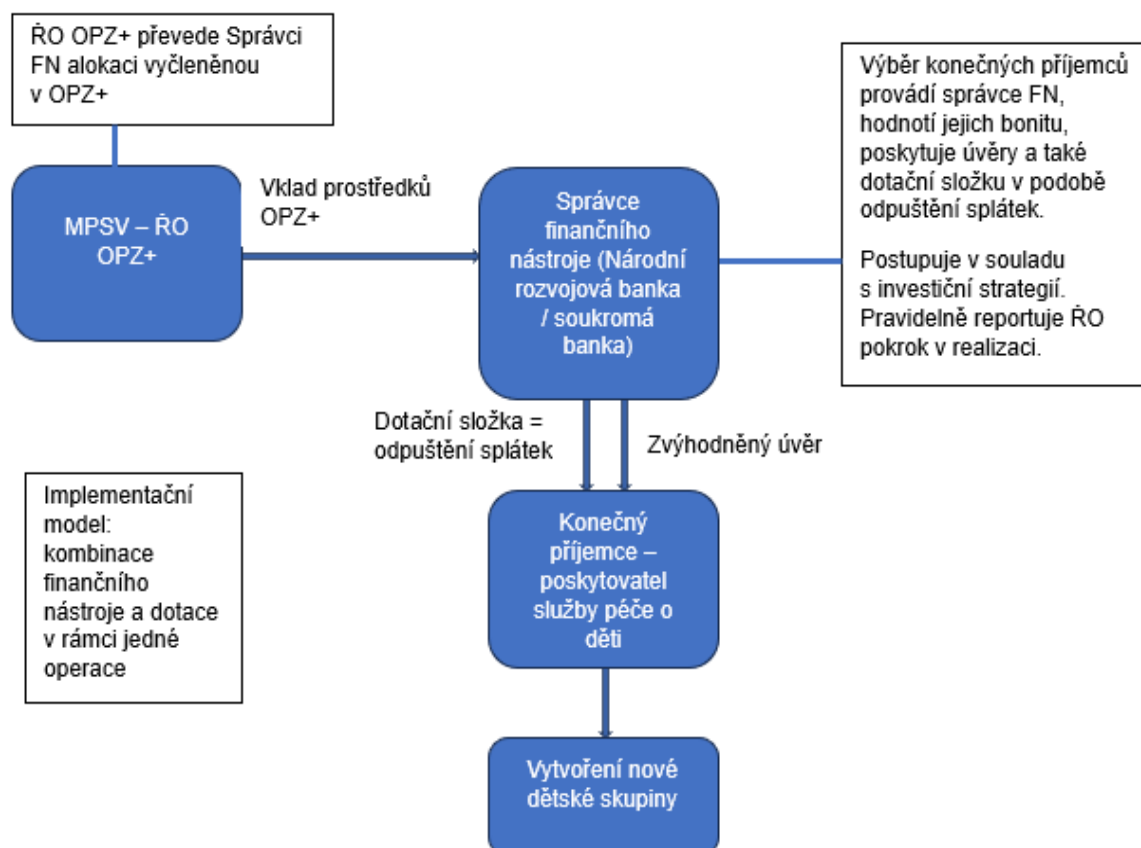
Na základě zkušeností s implementací FN pro sociální podniky je preferovanou variantou realizace FN prostřednictvím NRB. Jedná se o banku ve veřejném vlastnictví (jediným akcionářem je ČR) a mezi její cíle patří podpora hospodářského a sociálního rozvoje.

Název dokumentu OPZ+	Předběžné hodnocení využití finančního nástroje pro budování dětských skupin v OPZ+
Strana: 28 z 30	

V podmínkách ČR vystupuje NRB jako správce FN pro většinu realizovaných nástrojů financovaných z fondů EU. Provádění finančního nástroje je možné zadat NRB přímo na základě čl. 59 (3) obecného nařízení č. 2021/1060.

Pokud se NRB nezapojí do implementace nástroje, bude zvažena jeho správa prostřednictvím komerčních bank. Výběr správce/-ů bude v takovém případě realizován prostřednictvím veřejné zakázky.

Schéma implementační struktury

7 Zdroje informací a dat

Při zpracování předběžného hodnocení byly využity informace ze zdrojů uvedených v této kapitole.

- Obecné nařízení pro programové období 2021 - 2027
- Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Text Operačního programu Zaměstnanost plus
- Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030
- Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv
- DOPORUČENÍ RADY o revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče (2022)
- Příručka pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2021-2027 (MMR, 2021)
- Publikace, prezentace a další informace uveřejněné na <https://www.fi-compass.eu/>
- Audit methodology for auditing financial instruments, programming period 2021-2027 (Ficompass, 2024)
- Implementation of grants and financial instruments combined in a single operation (FI- compass Knowledge Hub, 2023)